

ข้อเสนอแนะ

ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า การศึกษาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืชที่ในประเทศไทยนั้น ยังอยู่ในขอบเขตจำกัดมาก ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่ได้กล่าวแล้วว่า แมลงศัตรูเหล่านี้ส่วนใหญ่นั้นมีขนาดค่อนข้างเล็ก พบบยาก และมีการทำลายในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป จึงทำให้ไม่มีผู้ใดทราบว่ามีการเข้าทำลายจากแมลงศัตรู ฉะนั้น ปัญหาที่ควรนำมาพิจารณาก็คือ ควรจะมีการสนับสนุนให้มีการศึกษา และการสำรวจในรายละเอียดทางชีววิทยา และการป้องกันกำจัดอย่างจริงจัง เพราะถ้าได้มีการสำรวจ และป้องกันกำจัดอยู่เสมอแล้ว แมลงศัตรูเหล่านี้จะมีปัญหาลดน้อยลง

ข้อที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ ห้องจัดแสดง และห้องเก็บโบราณวัตถุที่พิพิธภัณฑสถานในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นห้องที่ไม่มีการควบคุมอุณหภูมิ และความชื้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แมลงศัตรูมีโอกาสรบกวน และเพิ่มปริมาณได้ง่าย เนื่องจากสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต

ดังนั้น เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสำรวจแมลงศัตรูในพิพิธภัณฑสถาน จึงพอจะสรุปข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ควรจะมีการจัดการที่ดีภายในห้องเก็บโบราณวัตถุ และสิ่งของต่าง ๆ โดยมีการทำความสะอาดอยู่เสมอ ตลอดจนควรทำการกำจัดเศษวัสดุที่ไม่ใช่แล้ว หรือที่สูญเสียจนไม่สามารถแก้ไขได้แล้วทิ้งไป เพื่อที่จะลดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อแมลงศัตรูในอันที่จะสามารถมีชีวิตรอด และขยายพันธุ์ได้
2. ควรจะมีการศึกษารายละเอียดทางชีววิทยา รวมทั้งติดตามผลการทำลายของแมลงศัตรูที่สำคัญในพิพิธภัณฑสถานต่อไป เพื่อที่จะหาวิธีป้องกันกำจัดที่เหมาะสมกับชนิดของแมลงศัตรูต่าง ๆ
3. ควรจะมีการสำรวจแมลงศัตรูอยู่เป็นประจำภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติต่าง ๆ เพื่อดูปริมาณแมลงศัตรู ถ้าพบว่ามีการระบาดของแมลงศัตรูมากพอที่จะเข้าทำลายโบราณวัตถุ และสิ่งของที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานให้สูญเสียได้ จึงควรรีบทำการป้องกันกำจัดอย่างรวดเร็ว
4. การนำศิลปโบราณวัตถุ และสิ่งของต่าง ๆ เข้าไปเก็บรักษาภายในห้องเก็บศิลปโบราณวัตถุนั้น ควรจะมีการตรวจตราดูอย่างละเอียด เช่น สำรวจดูภายในกล่อง หรือหีบที่ใส่

โบราณวัตถุต่าง ๆ ว่ามีไข่ หรือแมลงศัตรูติดอยู่บ้างหรือไม่ ถ้ามีต้องทำการกำจัดเสียก่อน หรือ ศิลปะโบราณวัตถุบางชนิด เช่น พระพุทธรูปโบราณที่ทำด้วยไม้ ตลอดจนไม้แกะสลักอื่น ๆ ถ้าสังเกต พบว่ามีร่องรอยการทำลายของแมลง เช่น มีรู หรือมีขี้มอดออกมาจากรู แม้เพียงเล็กน้อยหรือแม้ไม่มี ก็ตาม ควรทำการรมควัน (fumigation) เพื่อฆ่าแมลงศัตรูจำพวกด้วงกินไม้ หรือแมลงอื่นที่อาจจะมีได้ โดยอาศัยกักดินและทำลายอยู่ภายในศิลปะโบราณวัตถุนั้น

5. ถ้าเป็นไปได้ ภายในห้องจัดแสดงโบราณวัตถุควรจะมีการควบคุมให้มีอุณหภูมิ และความชื้นค่อนข้างต่ำเป็นการปรับสภาพแวดล้อม ทำให้แมลงศัตรูไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดได้ดี แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า ภายในห้องเก็บเอกสารโบราณหอสมุดแห่งชาติ ก็มีการควบคุมอุณหภูมิและความชื้น แต่เอกสารโบราณต่าง ๆ ที่เก็บรักษาไว้ก็ยังคงได้รับความเสียหายมาก เนื่องจากการทำลายของ ตัวหนอนของมอดหนังสือ ชนิด *Castrius* sp. ซึ่งในกรณีนี้อาจเนื่องมาจากการควบคุมอุณหภูมิ โดยใช้เครื่องปรับอากาศนั้น ไม่ได้ทำการควบคุมอยู่ตลอดเวลา และเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ มอดหนังสือชนิดนี้อาจมีการปรับตัว เองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี

แต่อย่างไรก็ตาม การควบคุมอุณหภูมิ และความชื้นภายในห้องเก็บ และห้องจัดแสดง โบราณวัตถุก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย หรือมองข้ามไปเสียทีเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย